

Klachtnummer 2024/028

Advies aan:

het bestuur van [bestuur] te [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klaagster] (verder: klaagster), moeder van [leerling], leerling van [school] te [vestigingsplaats] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De landelijke klachtencommissie voor het katholiek en protestant christelijk onderwijs (verder: de Commissie) heeft op 14 februari 2024 het vragenformulier en op 4 maart 2024 een klachtbrief ontvangen.

De klacht is gericht tegen de school. De Commissie heeft op 9 april 2024 van [gemachtigde van verweerder] (verder: de gemachtigde van verweerder) namens het College van Bestuur van [bestuur] een verweer ontvangen.

Klaagster en verweerder zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten tijdens een besloten hoorzitting op 18 april 2024 nader toe te lichten. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- [leerling], leerling (verder: [leerling]);
- klaagster;
- [vader leerling], vader van [leerling] (verder: de vader van de leerling);
- [rector], rector van de school (verder: de rector);
- de gemachtigde van verweerder.

[leerling] is bij aanvang van de zitting in de gelegenheid gesteld om als eerste separaat door de Commissie te worden gehoord. Van deze gelegenheid heeft hij geen gebruik gemaakt; hij heeft de zitting verlaten. De Commissie heeft daarna de overige aanwezigen gehoord, zij het dat gemachtigde van verweerder pas later ter zitting is verschenen.

Feiten en omstandigheden

Na het behalen van zijn VMBO-T diploma aan het [school], meldt klaagster [leerling] aan op de school om in te stromen in HAVO 4, profiel NG.

Bij mail van 14 juli 2023 bericht de decaan van de school klaagster dat instroom in het NG profiel niet mogelijk is omdat [leerling] voor dat profiel een essentieel vak mist. School spreekt de hoop uit dat [leerling] een MBO-opleiding vindt die aansluit bij zijn interesses.

Klaagster reageert diezelfde dag nog per mail dat zij hier niet mee akkoord gaat.

Bij mail van 18 juli 2023 bericht de decaan klaagster dat [leerling] bij uitzondering wordt toegelaten tot het NG profiel onder de voorwaarde dat hij de lesstof van biologie zelfstandig inhaalt. Tevens wordt

in de mail gemeld dat omdat [leerling] op het VMBO examen heeft afgelegd in het vak economie, dit vak automatisch zijn keuzevak wordt.

Met ingang van schooljaar 2023-2024 stroomt [leerling] in HAVO-4 van de school in.

Op 8 februari 2024 vraagt [leerling] aan de decaan of hij het vak economie mag wisselen voor het vak NLT, omdat het vak economie niet aansluit op wat hij op het VMBO heeft geleerd. De decaan legt uit dat dit niet meer kan omdat de deadline voor een dergelijk verzoek (1 januari 2024) inmiddels is verstreken en dat dit ook niet in overeenstemming is met de gemaakte afspraken.

Op 14 februari 2024 vindt een gesprek plaats met klagster en de vader van de leerling. In dat gesprek wordt opnieuw uitgelegd waarom het verzoek niet wordt gehonoreerd. Klagster wendt zich diezelfde dag tot de Commissie.

Op 27 maart 2024 vindt naar aanleiding van bij de Commissie ingediende klacht een gesprek plaats tussen klagster, de vader van de leerling en de rector.

Op 2 april 2024 deelt de rector klagster en de vader van de leerling schriftelijk mee dat het besluit om geen toestemming te verlenen voor een keuzevakwissel, in stand blijft.

Op 4 april 2024 delen de ouders school per e-mail mede dat zij de klacht bij de Commissie doorzetten.

II. Standpunt van klagster

Klagster zet uiteen dat [leerling] het niet makkelijk vindt om in een nieuwe omgeving te zijn. Aangezien [leerling] behoefte heeft aan structuur, heeft klagster bewust voor deze school gekozen. Klagsters dochter, [leerling]'s oudere zus, zit al op deze school. Ook kent [leerling] de vrienden van zijn zus die eveneens op deze school zitten. Vanwege het feit dat [leerling] op deze school bekenden om zich heen heeft, voelt de school voor hem vertrouwd.

[leerling] heeft op het VMBO geen eindexamen gedaan in het vak biologie. Daardoor sluit zijn profiel niet aan op het door hem gewenste profiel op de HAVO. Dit is de reden waarom de decaan van de school [leerling] aanvankelijk niet op de school heeft toegelaten. Later is de decaan door de directie teruggefloten en heeft [leerling] alsnog een plek op de school gekregen.

[leerling] presteert tijdens de eerste toetsweek slecht vanwege ziekte. Tijdens de tweede toetsweek presteert hij beter, alleen in het vak economie scoort [leerling] nog steeds slecht.

Na een moeilijk begin behaalt [leerling] inmiddels goede resultaten. Dat geldt echter niet voor het vak economie. Omdat het vak niet aansluit op het vak economie dat hij op het VMBO heeft gedaan, verzoeken zowel [leerling] als zijn ouders de school om een vakwissel: NLT voor economie. Vóórdat de ouders van [leerling] dit verzoek aan de school doen, zoeken zij eerst zelf uit of zij niet het onmogelijke van de school vragen. De ouders constateren dat een vakwissel in het rooster past en nemen contact op met de docent NLT. Deze voorziet geen problemen en [leerling] volgt daarna vrijwillig de NLT lessen zodat hij geen achterstand oploopt.

De decaan en het tijdelijk hoofd van de school werken echter niet mee aan deze vakwissel. Ze benadrukken naar de ouders toe steeds dat [leerling] onterecht een plek op de school heeft gekregen. Ook wordt hen gezegd: we gaan het gewoon niet doen, wij bepalen dat.

De docent NLT krijgt vervolgens de opdracht om [leerling] niet meer toe te laten tot de lessen.

Klaagster is het met deze gang van zaken niet eens. Bij de overstap van VMBO naar HAVO is gewaarschuwd dat de overstap link is omdat [leerling] biologie mist. De lesstof voor dat vak heeft hij zelfstandig ingehaald en daar staat hij nu goed voor.

Klaagster heeft het idee dat deze kwestie een persoonlijke vete is voor de decaan. Ze heeft eerder (met betrekking tot haar dochter) verschillende aanvaringen gehad met deze decaan. Klaagster ervaart de wijze van communiceren van de decaan, als zeer vervelend. Steeds benadrukken dat [leerling] onterecht op school zit, terwijl dat absoluut niet het geval is, is daar een voorbeeld van. Van een normaal gesprek met de decaan is geen sprake. Als tegen klaagster (en de vader van de leerling) zou zijn gezegd: we begrijpen het en we willen het graag doen maar het is echt niet mogelijk om de volgende redenen, dan zou klaagster zich daarbij hebben neergelegd en was het niet tot deze procedure gekomen.

III. Standpunt van verweerder

Verweerder verzoekt de Commissie de klacht met betrekking tot de communicatie van de decaan rondom het verzoek om van keuzevak te wisselen, niet ontvankelijk te verklaren omdat uit de stukken niet kan worden opgemaakt dat de klacht van klaagster ook op dit onderdeel ziet en deze klacht bovendien niet gemotiveerd is.

Ten aanzien van het verzoek om van keuzevak te wisselen, merkt verweerder als volgt op.

Op grond van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving moet een leerling die wil doorstromen naar Havo-4, geslaagd zijn voor het VMBO-T eindexamen met een extra vak, naast de vakken die gezamenlijk het eindexamen vormen. [leerling] wilde graag doorstromen met een NG profiel. Omdat hij op het VMBO geen eindexamen heeft gedaan in het vak biologie, sluit het profiel niet aan en is na intern overleg besloten [leerling] niet te plaatsen op de school. Dat is geen eenzijdig besluit van de decaan geweest. Omdat klaagster niet openstond voor een MBO vervolg, is opnieuw intern bekeken of [leerling] niet alsnog kon doorstromen met een ander profiel. Op 14 juli 2023 heeft school klaagster het voorstel gedaan om [leerling] te laten doorstromen met een EM-profiel. Dat verzoek heeft klaagster eveneens afgewezen. Bij hoge uitzondering is vervolgens besloten dat [leerling] onder voorwaarden mag doorstromen met een NG-profiel. Bij brief en mail van 18 juli 2023 is aan klaagster en de vader van de leerling medegedeeld dat [leerling] mag doorstromen onder de voorwaarden (i) dat hij de gemiste lesstof biologie, waarin hij op het VMBO geen eindexamen heeft gedaan, zelfstandig inhaalt en daarin niet wordt gefaciliteerd door de school en (ii) dat economie het keuzevak wordt.

Op 8 februari 2024 vraagt [leerling] aan de decaan of hij het vak economie mag wisselen voor NLT. De decaan legt [leerling] uit dat dit niet meer mogelijk is omdat de deadline (1 januari 2024) inmiddels is verstreken en dit ook niet conform de afspraken van 18 juli 2023 is.

Op 14 februari 2023 vindt een gesprek met klaagster en de vader van de leerling plaats waarin hen hetzelfde wordt medegedeeld.

Verweerder licht toe dat er twee soorten examens zijn: schoolexamens en centraal schriftelijk examens. Bij de vakken waar een centraal schriftelijk examen wordt afgenomen, moet eerst het schoolexamen worden afgerond als entree voor het centraal schriftelijke examen.

NLT is een schoolexamen. Dat examen wordt afgenomen volgens het PTA van de school. Een PTA is een vastgesteld programma, dat is geaccordeerd door zowel de examencommissie als de MR. Het PTA voorziet in de mogelijkheid om toetsen in te halen; die mogelijkheid is echter beperkt. Om die reden is het niet mogelijk om zomaar van vak of rooster te wisselen.

Dat voor dergelijke verzoeken een deadline geldt, heeft te maken met de organisatorische/bedrijfsmatige consequenties die eventuele wijzigingen met zich brengen. Voorkomen moet daarom worden dat leerlingen op het laatste moment besluiten om van vak en/of profiel te wisselen.

De deadline van 1 januari 2024 is bij aanvang van het schooljaar mondeling aan de ouders gecommuniceerd door de mentor. Op grond van het resultatenoverzicht van [leerling] hadden [leerling] en/of zijn ouders al vóór het verstrijken van de deadline een verzoek voor een vakwissel kunnen doen.

Verweerder licht toe dat de reden voor het feit dat het vak economie op de HAVO niet aansluit op het vak zoals dat op het VMBO wordt gegeven, is dat het onderwijs op het VMBO en de HAVO van elkaar verschilt. Het VMBO is voornamelijk praktisch, concreet en eendimensionaal. Op HAVO niveau is het niet alleen meer theoretisch; er wordt ook gevraagd om inzicht in de lesstof. Dat geldt voor het vak economie, maar ook voor andere vakken.

[leerling]s resultaten voor het vak economie laten inmiddels een verbetering zien zonder dat [leerling] de mogelijkheden voor huiswerkbegeleiding en bijles daarvoor heeft ingezet. Op verzoek van de school heeft de docent economie de huiswerkbegeleiding van [leerling] opgepakt.

Verweerder stelt dat klagster en de vader van de leerling van de school een realistische voorstelling van zaken hebben meegekregen waarbij de risico's meerdere malen met hen zijn besproken en zij die risico's ook willens en wetens hebben genomen. Op 18 juli 2023 is besloten om [leerling] bij hoge uitzondering onder strikte voorwaarden te laten doorstromen met zijn voorkeursprofiel. Met deze voorwaarden is klagster (en ook de vader van de leerling) akkoord gegaan.

Door zelf een NLT-docent te benaderen en [leerling] aan de NLT-les deel te laten nemen, zonder overleg en instemming van de schoolleiding, hebben klagster en de vader van de leerling het gezag van de schoolleiding ondermijnd en laten zien dat geldende regels en het besluit van de schoolleiding niet worden gerespecteerd. Klagster en de vader van de leerling hebben op de stoel proberen te zitten van een schoolhoofd. Daarmee is een onwenselijke vorm van eigenrichting ontstaan.

Verweerder is van mening dat de school heeft gehandeld volgens de regels die voor alle leerlingen gelden. Het voelt voor de school wrang dat terwijl zij [leerling] een kans heeft gegeven, ze nu het deksel op haar neus krijgt.

IV. Overwegingen van de Commissie

Ter zitting is vastgesteld dat de klacht van klagster uit twee onderdelen bestaat. Het eerste onderdeel ziet op de weigering van de school om [leerling] toestemming te verlenen voor het wisselen van het vak economie. Het tweede klachtonderdeel heeft betrekking op de slechte communicatie met de decaan over het verzoek tot een vakwissel.

Ten aanzien van het verzoek van klagster en de vader van de leerling om een vakwissel, overweegt de Commissie als volgt.

Ter zitting is komen vast te staan dat de door de school gehanteerde deadline van 1 januari 2024 bij klagster bekend was.

Ook is het de Commissie ter zitting duidelijk geworden dat een verzoek tot wijziging van een vak niet zonder meer wordt gehonoreerd; ook niet als dat verzoek vóór de deadline wordt gedaan.

Bij de beoordeling van een dergelijk verzoek worden, naar de Commissie heeft begrepen, verschillende organisatorische aspecten in de afweging betrokken. Het rooster is slechts één van de aspecten die in de beoordeling worden meegewogen. Andere aspecten zijn onder meer de beschikbaarheid van de docenten en de mogelijkheden van tijdige toetsing. Het is aan de school, en niet aan de ouders, noch aan individuele docenten, voorbehouden om die afweging te maken.

Vaststaat dat [leerling] en zijn ouders het verzoek tot een vakwissel hebben gedaan nádat de deadline was verstreken. Dat gegeven op zichzelf vormt voor de school voldoende reden om het verzoek zonder meer af te wijzen. Dit klachtonderdeel acht de Commissie dan ook ongegrond. Overigens ook als klagster niet op de hoogte zou zijn geweest van de deadline, wat niet het geval is, acht de Commissie het, gelet op de verschillende organisatorische aspecten, begrijpelijk dat de school in de praktijk een deadline hanteert.

De Commissie heeft geconstateerd, en verweerder heeft dat desgevraagd bevestigd, dat de deadline van 1 januari 2024 niet op de website van de school is terug te vinden. Ook heeft de school erkend dat de betreffende deadline ook niet anderszins schriftelijk is vastgelegd. Verweerder heeft de Commissie laten weten bezig te zijn met het opstellen van een protocol waarin ook de deadline expliciet is opgenomen. Voor zover nodig, beveelt de Commissie het bestuur aan om ervoor zorg te dragen dat het protocol zo spoedig mogelijk wordt vastgesteld en op de website van de school wordt geplaatst. Plaatsing op de website maakt het voor docenten, leerlingen en ouders/verzorgers kenbaar wat de te volgen procedure is indien een vakwissel wordt overwogen. Behalve duidelijkheid voor alle betrokkenen, wordt met een goed vindbaar protocol tevens voorkomen dat ouders zelf docenten gaan benaderen, die zich vervolgens overvallen voelen en zich, met de beste intenties, over dergelijke verzoeken uitlaten.

Ten aanzien van het klachtonderdeel met betrekking tot de communicatie met de decaan met betrekking tot het verzoek om een vakwissel, overweegt de Commissie als volgt.

Verweerder stelt in het verweerschrift dat uit de klacht van klagster niet kan worden afgeleid dat dit klachtonderdeel zich tegen de decaan richt en dat klagster haar klacht ter zake ook niet heeft gemotiveerd.

De Commissie stelt echter vast dat uit de e-mails van klagster van 4 en 6 maart 2024 aan de Commissie, die zij ook aan verweerder heeft gestuurd, kan worden afgeleid dat de klacht van klagster zich richt tegen de wijze van communiceren van de decaan. Het is immers díe communicatie die klagster kennelijk het gevoel heeft gegeven dat het een persoonlijke vete is. Daarnaast heeft de Commissie de klacht van klagster aan het begin van de zitting voor beide partijen samengevat; ook verweerder heeft desgevraagd aan de Commissie bevestigd dat de gegeven klachtsamenvatting correct is. Het klachtonderdeel is dan ook ontvankelijk voor beoordeling door de Commissie.

De Commissie kan niet vaststellen of de decaan zich op de wijze heeft uitgelaten zoals klaagster stelt. De Commissie heeft echter ook geen aanleiding om te twijfelen aan hetgeen klaagster ter zake naar voren heeft gebracht. Feit is dat het een beslissing van de school is geweest om [leerling] toe te laten. Dat aan die toelating voorwaarden verbonden zijn geweest, maakt de toelating op zichzelf niet 'onterecht'. Van een professional, waartoe de Commissie zeker ook de decaan rekent, mag op zijn minst worden verwacht dat zij naar ouders toe correct en op een empathische wijze communiceert. Dat geldt nog meer wanneer de communicatie is gericht tot een minderjarige leerling, voor wie de overstap van VMBO naar HAVO op zichzelf al lastig genoeg is (geweest). Dit klachtonderdeel acht de Commissie dan ook gegrond.

Klaagster heeft desgevraagd beaamd dat indien zij op een neutrale manier te woord zou zijn gestaan en de opmerkingen waarover zij klaagt niet zouden zijn gemaakt, zij zich bij de afwijzende beslissing zou hebben neergelegd. Dat het tot deze klacht heeft moeten komen, vindt de Commissie spijtig.

Tot slot merkt de Commissie, ten overvloede, op dat zij ter zitting heeft kunnen constateren dat de communicatie van de zijde van de school/verweerder naar de ouders toe, niet de meest vriendelijke is. Het is voor de Commissie duidelijk dat de school zich door de klacht aangevallen voelt. In de beleving van de school heeft zij [leerling] een kans gegeven en krijgt zij nu het deksel op haar neus. De door school gevoelde frustratie, was op de zitting merkbaar. Ook al is tussen partijen sprake van een gespannen verhouding, als het gaat om gesprekken met ouders, geeft de Commissie de school in overweging om in het vervolg in die gesprekken op een meer sensitieve manier te communiceren.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie verklaart de klacht gegrond met betrekking tot het klachtonderdeel dat ziet op de communicatie van de decaan en ongegrond ten aanzien van het verzoek om een vakwissel, zij het met een aanbeveling.

VI. Aanbeveling aan het bestuur

De Commissie beveelt het bestuur aan:

- ervoor zorg te dragen dat de school zo spoedig mogelijk een protocol vaststelt en op de website van de school plaatst met betrekking tot verzoeken voor een vakwissel.

Aldus gegeven op 18 april 2024 door mr. Joh.C. Westmaas, voorzitter, E. van Seventer-Timman en M.J.M. Maas, leden, in tegenwoordigheid van mr. F.L.N. Tahalele als secretaris.